

Returadresse: Rødt Dronningens
gate 22, 0154 Oslo

Rødts alternative statsbudsjett:

Utfordrer regjeringas favorisering av de rike

Foto: Stortinget / CC.

Invasjonen av Rojava:

– Tyrkia frykter «demokratisk smitte»

Foto: Terje Pedersen/NTB Scamptx.

Forfatter Tharaniga Rajah:

– Alt eg skriv handlar om rasisme. Eg klarar ikkje å la vere

Foto: Oda Berby.

LEDER:

“Skal vi unngå nye Nav-skandaler, må vi endre politikken.” BJØRNAR MOXNES, LEDER I RØDT

KOMMUNAL RAPPORT:

“Høyre-folk er muligens gode med egne penger, men aldri med velgernes.” MÍMIR KRISTJÁNSSON

Bjørnar Moxnes
b.moxnes@roedt.no
Leder i Rødt

Den virkelige skandalen er arbeidslinja

LEDER

Den mye omtalte NAV-skandalen handler om at et tosifra antall mennesker er uriktig fengslet. Den norske stat og forvaltningen har urettmessig gått til sak mot noen av de svakest stilte blant oss. Jeg kan ikke huske noen så alvorlig sak som dette, som like tydelig viser fram forskjells-Norge. Dette er rein klassejuss, et system som forskjellsbehandler folk utifra lommeboka og hvilket sjikt i samfunnet de kommer fra.

Dessverre er det sånn at vi har lang tradisjon for å se gjennom fingrene med rike folk som stjeler fra statskassa, mens vi bruker uforholdsmessig store ressurser på å forfølge mennesker med dårlig råd som trenger hjelp fra velferdsstaten. Det har nesten virket som om NAV var mer opptatt av å sikre at ingen fikk en krone for mye, enn at pensjonister, syke og arbeidsledige får det de trenger.

Dagbladets John O. Egeland har rett når han skriver: «Det har utviklet seg en brennemerkning av folk som av helsemessige grunner har krav på offentlig hjelp og økonomiske ytelser. Det som ble kjempet fram som en rett, er igjen i ferd med å bli en skam.» Men denne trygdeskammen kom ikke med Anniken Hauglie. Den ble innført som «arbeidslinja» av Arbeiderpartiet på 1990-tallet. Arbeidslinja bygger på gammel overklassetenkning om at de som ikke arbeider, er arbeidssky. Hvis man gir dem litt dårligere økonomi, kommer de seg nok i jobb. Sånn er det selvsagt ikke i virkeligheten. Denne politikken fører bare til at folk som allerede sliter, får det enda verre.

Nå må vi komme til bunns i NAV-skandalen. Ansvarsforholdene i saken må klargjøres. Men uansett hvordan disse vurderingene vil ende, er en ting allerede klokkeklart: Rødt er fundamentalt uenig i den mistillitspolitikken som føres mot sjuke og arbeidsuføre her til lands. Og når normalen er tillit til de på toppen, mistillit til de nederst, også etter en skandale som dette, er det noe som er galt. Vi trenger en ny politikk som gjør at også de som blir avhengige av vårt felles sikkerhetsnett kan gå med hodet hevet. Velferdsstaten skal beskytte mennesker, ikke ødelegge dem.

Skal vi unngå nye Nav-skandaler, må vi derfor endre politikken. Vekk fra arbeidslinje og trygdeskam, og heller sikre at folk som er syke kan leve verdige liv. Derfor jobber Rødt for et arbeidsliv med plass til flere enn dem som har helse til å yte 100 % hele tida.

Rødt Nytt

Redaktør:
Brage Aronsen
brage@roedt.no

E-post:
roedt@roedt.no

Telefon: 22 98 90 50
Konto: 7874 05 56478

ISSN: 1504-7660 (avis)
1504-7679 (pdf)
Trykkeri: Nr1Trykk

Utgiver: Rødt
Dronningens gate 22
0154 Oslo

Utfordrer Siv Jensens forskjells-bud

Usosiale kutt: Finansminister Siv Jensen tar fra de svakeste for å få statsbudsjettet i balanse. Foto: Stortinget/CC.

STATSBUDSJETTET

Brage Aronsen brage@roedt.no

– I statsbudsjettet bestemmes hvordan våre felles verdier skal forvaltes. Det er svære greier, sier politisk rådgiver for Rødt på Stortinget, Charlotte Therkelsen Sætersdal.

Sammen med resten av Rødts stortingssekretariat har hun jobbet på spreng med Rødts alternative statsbudsjett, siden regjeringa presenterte sitt budsjett i begynnelsen av oktober.

– Rødt vil utvide fellesskapet vårt mens regjeringen kutter i det. Omfordeling er et nøkkelord i Rødts budsjett. Det finner du ikke mye av i regjeringen sitt, sier 2. nestleder i Rødt, Silje Josten Kjosbakken.

– Skatteuttene til de rikeste i Norge spiser seg inn i velferden vår år for år. Selv om ikke det kom nye skatteutt i år, gjør tidligere kutt at de som har mest fra før får skatteletter på rundt 27 milliarder kroner neste år. I den andre enden kuttes det i rettighetene til unge AAP-mottakere og tilskudd til barnebriller og tannregulering. Dette er smålige og usosiale kutt som bidrar til å øke forskjellene, sier Kjosbakken.

Har andre lytteposter

Rødts arbeidsprogram ligger til grunn for alt partiet gjør på Stortinget. Men i arbeidet med budsjettet har en vært opptatt av å lage løsninger som møter behovene som rører seg ute blant folk, forklarer Therkelsen og Kjosbakken.

– I arbeidet med budsjettet har vi lest oss gjennom en stor mengde høringsdokumenter fra fagbevegelsen og ulike interesseorganisasjoner. Dette er ofte viktige pekepinner på hvor skoen trykker, sier Therkelsen.

– Regjeringspartiene har sine lytteposter, mens vi har noen ganske andre. Hvis du skal lage et budsjett som har som formål å snu trenden med økende forskjeller, nytter det ikke å bare snakke med økonomer og eksperter. Du må ut blant folk og undersøke hvordan virkeligheten ser ut, sier Kjosbakken.

Kan dere gi noen eksempler på tiltak som ville bidratt til å redusere forskjellene?

– Det er det mye av i vårt budsjett, sier Therkelsen.

– Vi foreslår å fase inn store sosialt utjevne velferdsreformer som blant, gratis barnehage for femåringer og en generell økning i barnetrygden for alle barn. Ikke minst vil vi sikre at barn av sosialhjelpsmottakere også får barnetrygd. Det ville vært et viktig løft for mange av de familiene som sliter økonomisk, og har vært en viktig sak for Rødt lenge.

– Vi setter også av 3 milliarder til et krafttak for fellesfinansiert tannhelse. I dag er tannhelse gratis for alle barn under 18 år gjennom den offentlige tannhelsetjenesten. Vi vil utvide denne rettigheten til å gjelde til og med det året man fyller 25 år. For alle voksne over 25 år vil vi innføre et egenandelstak for tannhelse på 2000 kroner. 40 % av alle utgifter over dette beløpet refunderes. Dette vil redusere tannlegeregninga betydelig for 1,1 millioner nordmenn, sier Kjosbakken.

– Til slutt vil vi reversere regjeringas kutt i tannhelse ved å justere takstene for stønad til tannbehandling i tråd med prisveksten og reversere regjeringas kutt i støtte til tannregulering. Beregninger fra Finansdepartementet viser at de 3 milliardene vi setter av i vårt alternative budsjett er nok til å dekke disse tiltakene.

– Vi tar også tak i to saker har fått stor oppmerksomhet den siste tida, og som har bidratt til å understreke den usosiale innretningen på regjeringas økonomiske politikk, nemlig kuttene i arbeidsavklaringspengeordningen (AAP) og den mye omtalte NAV-skandalen. I vårt budsjett reverserer vi hele kuttet for unge som går på AAP, vi bevilger penger til å fange opp de som ikke er avklart og som derfor står i fare for å bli kastet ut av ordningen, og vi sørger for friske midler til NAV og trygderetten, sier Therkelsen.

Løfter kommune-Norge

En av de største satsningene i det alternative budsjettet er å gi kommuneøkonomien et massivt løft: 7 milliarder i frie inntekter.

Hvordan ville folk rundt i kommunene merket forskjellen hvis Rødts budsjett ble vedtatt?

– Regjeringa fortsetter sulteforinga av kommunene i årets budsjettforslag, og den reelle økningen i frie inntekter til kommunene er forsvinnende liten. Og det er mye lokalt selvstyre og velferd i 7 milliarder! Dette kan brukes på flere varme hender i eldreomsorgen, kommunale kjøkken, fritidsklubber eller flere kulturskoletilbud, sier Kjosbakken.

– De øremerkede midlene og frie inntektene til fylkene og kommunene økes med til sammen nesten 14 milliarder sammenliknet med regjeringas budsjettforslag, skyter Therkelsen inn.

Hvor vil Rødt kutte da? Hvem ville fått mindre penger om Rødt fikk bestemme?

– Vi vil kutte i lederlønninger og konsulentbruk og sparer inn 300 millioner kroner på det, videre ønsker vi å kutte lønningene for stortingspolitikere med til sammen 34 millioner. Vi foreslår også kutt i utenlandsoperasjoner og i kulturbyråkratiet. Vi vil vri penger fra olje til fornybare næringer, samt kutte i motorveiprosjekter og vri midler over til bane og havn, sier Therkelsen.

Er det egentlig noe poeng i å bruke så mye krefter på å lage et budsjettforslag som ikke kommer til å få flertall?

– Statsbudsjettet operasjonaliserer viktige deler av arbeidsprogrammet vårt på kort sikt. Rødts alternative statsbudsjett viser at politikken vår er regna på og gjennomførbar. Vi setter skattenivået tilbake til nivået det lå på under den siste rødgrønne regjeringa og viser hvor mye velferd de blå har kuttet vekk fra fellesskapet, sier Therkelsen.

– Arbeidet med et alternativt statsbudsjett er også viktig for å kommunisere til verden hva vi vil med stortingsvervet vårt. Det er en smakebit på hva slags politikk en får mer av hvis Rødt får hånda på rattet, avslutter Kjosbakken.

2. nestleder i Rødt: Silje Josten Kjosbakken. Foto: Ihne Pedersen.

Politisk rådgiver i Rødt: Charlotte Therkelsen Sætersdal. Foto: Ihne Pedersen.

Alt om budsjettet:

Last ned Rødts alternative budsjett og les mer om statsbudsjettet på

rødt.no/budsjett2020

RØDT Norge RUNDT

ØSTFOLD:

– Politikerlønningene bør kuttes

Som frikjøpt politiker i halv stilling tjener Rødt-politiker Hannah Berg mer enn hun gjør i hel stilling som miljøarbeider i kommunen.

– Det er veldig mye mer enn jeg har som grunnlønn som assistent i helsevesenet. Med 10 års ansiennitet er grunnlønnen 370.00 kroner, forteller Hannah Berg, som er miljøarbeider i Tjenester for funksjonshemmede i kommunen, til Fredrikstad Blad.

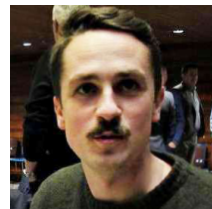

NORDLAND:

– Kommunen skal ikke sko seg på utleie

I et ekstraordinært styremøte i Vågan Eiendom KF i oktober tok Rødt opp bekymringer for leietakere i kommunale boliger. Nå varsler posisjonen full gjennomgang.

– På sikt kommer vi til å omorganisere utleievirksomheten. Foretaksmodellen kan fungere for forretningsvirksomhet. Kommunen skal imidlertid ikke sko seg på å leie ut boliger til innbyggerne våre med lavest inntekt, sier gruppeleder for Rødt, Gunnar Aarstein, til Lofotposten.

MØRE OG ROMSDAL:

Ville kutte i ordførerlønna

Rødt Molde har foreslått å kutte årslønna til ordfører Torgeir Dahl fra 1,1 million til 800.000 kroner.

– På fire år kan vi bruke disse pengene på for eksempel en sjukepleier på en sjukeheim, og lønna til ordføreren vil fortsatt være høyere enn ordførerlønna til både Midsund og Nesset, sier Rødt-politiker Ivar Aasgaard Røsand til Romsdals Budstikke.

Forslaget falt med 13 mot 46 stemmer.

TELEMARK:

Krever opprydning i Skien kommune

Ifølge Telemarksavisa er det avdekket 7863 brudd på arbeidsmiljøloven i Skien kommune i år, flesteparten innen helse- og velferdssektoren.

– I industrien ville ikke dette vært mulig. Både fagforeninger, ledelse og arbeidstilsyn ville reagert. Hoder ville rullet. Vi er derfor nødt til å se på hva som er årsaken. Kun når vi har fakta på bordet er det mulig å finne fram til løsninger. Men tallene i seg selv, langt over syv tusen brudd, forteller jo at kommunen har en utfordring som vi er nødt til å løse, sier Rødt-politiker Ørnulf Hjort Sørensen.

KOMMUNAL RAPPORT

Mímir Kristjánsson er forfatter, samfunnsdebattant og bystyrerepresentant for Rødt i Stavanger.

Nedtrapping

Det er skrinne tider i Kommune-Norge. Årets statsbudsjett er det strammeste på 15 år, ifølge Kommunenes Sentralforbund. Mens den norske staten er styrtrik, tvinges kommuner landet over til å kutte med osthøvel i viktige velferdstilbud.

Stavanger er ikke noe unntak. Da kommunedirektøren la fram den nye handlings- og økonomiplanen hadde han iført seg svart skjorte for å understreke alvorret. Vi folkevalgte satt andektige og hørte på denne gravtalen for kommuneøkonomien, alvorlige som i en begravelse. Det dystre budskapet var ikke til å ta feil av: Nå er kommunen nødt til å stramme inn livreimen.

Stor var derfor overraskelsen da jeg kort tid etterpå oppdaget at de folkevalgte i kommunen hadde planer om å bygge det de kalte «en majestetisk trapp» i forbindelse med oppussingen av rådhuset. At det var behov for trapper i rådhuset kunne selv vi i Rødt være enige i. Men var trappen virkelig nødt til å være så «majestetisk»? Det var tross alt bare vi folkevalgte som skulle gå i den, ikke prinsesse Märtha og Sjaman Durek.

Men ifølge Høyre og de gamle flertallskameratene var en «majestetisk trapp» nettopp det Stavanger kommune trengte nå. En slik trapp, som delvis skulle gå på utsiden av rådhuset, kunne nemlig bli «en identitetsskaper som gjenspeilet rådhusets funksjon som arenaen for de viktigste politiske beslutningene for kommunen og dens innbyggere».

Ingenting sier som kjent demokrati og folkestyre mer enn et majestetisk trappeløp. Prisforskjellen mellom de majestetiske planene høyrepartiene hadde på trappene og den vanlige sosialdemokratiske trappen administrasjonen først hadde sett for seg, var på to millioner kroner.

To millioner kroner? Dette høres ut som sløsing, tenkte vi i Rødt. Derfor fikk vi med oss flertallspartiene på å droppe den majestetiske trappen og heller bruke pengene på noe mer jordnært.

Vi ble møtt av sjokk og vantro fra de blå. Forslaget om å trappe ned den majestetiske trappen ble behandlet som rene majestetsfornærmelsen. Fra kunstekspertene i Frp fikk vi høre at denne trappen ville fungere som kunstnerisk utsmykning i rådhuset. Venstre innvendte at to millioner er en så liten sum at dette uansett bare ble for symbolpolitikk å regne (si det til de ansatte i barnevernet!). Fra det såkalt ansvarlige Høyre fikk vi høre at når den totale rammen for oppussing av rådhuset var så stor og kostnadsanslagene dessuten så usikre, var to millioner kroner uansett ikke noe å snakke om. Kalkulatorpartiet i farta!

Denne gangen nådde ikke kapitalens krokodilletårer fram. Den majestetiske trappen er skrinlagt en gang for alle. Og vi i Rødt har nok en gang fått bevist at det er en feiloppfatning at Høyre-folk er så gode med penger. De er muligens gode med sine egne penger, men aldri med velgernes.

Vil åpne for borgerforslag på Stortinget

All makt i denne sal? Rødt vil åpne for borgerforslag på Stortinget. Foto: Stortinget.

DEMOKRATI

Brage Aronsen brage@roedt.no

– Det norske demokratiet har blitt utvikla trinnvis og over tid. Nå foreslår Rødt en direkte demokratisk kanal inn på Stortinget, sier Rødt-leder Bjørnar Moxnes.

Det er flere mekanismer i det politiske systemet i Norge som skal sørge for at engasjerte borgere får muligheten til å bli hørt og tatt på alvor. Ordningen med innbyggerinitiativ sikrer at hvis du klarer å samle 300 underskrifter i kommunen, eller 500 i fylket, så må kommunestyret eller fylkestinget behandle forslaget ditt. Men i den lovgivende forsamlingen, Stortinget, finnes ingen slik ordning. Det vil Rødt nå gjøre noe med.

– Dette er Rødts første grunnlovsforslag noensinne og kort fortalt går det ut på å gi mer makt til innbyggerne enn det vi har i dag, sier Rødt-leder og stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes.

– For oss handler dette om demokrati. Vi har sett mange eksempler på enkeltsaker der en stort andel av befolkningen har stått helt uten støtte hos noen av stortingsrepresentantene. Krigen mot Afghanistan er et slående eksempel. Rundt halvparten av befolkninga var motstandere av krigen, men alle partiene som var representert på Stortinget var for den. Det vitner om et demokratisk underskudd.

Sunt folkevett

Moxnes tror forslaget også kan bidra til å minske avstanden mellom de styrende og de styrte.

– En ordning som åpner opp for borgerforslag vil gi en direkte demokratisk kanal inn på Stortinget. Det er en utvidelse av folkestyret som hele samfunnet vil tjene på. Det vil gjøre det vanskeligere for politikerne å nekte å lytte til det folk er opptatt av.

Kritikerne peker på at borgerforslag kan komme til å undergrave de folkevalgtes rolle i demokratiet. Har de et poeng?

– Nei, det er jeg helt uenig i. Som folkevalgt er man avhengig av innspill fra folk flest, fra fagmiljøer og fra interesseorganisasjoner. Mange norske politikere har blitt altfor hovmodige i forhold til de som har valgt dem. Vi har ingen grunn til å være redd for at flere skal bli hørt. Det er jo dét som er demokrati.

– Jeg lærer som regel mer av å reise rundt på

Rødt-leder: Bjørnar Moxnes. Foto: Ihne Pedersen.

arbeidsplasser og prate med folk enn av å lese rapporter eller å krangle med andre politikere. Skal vi utvikle god helsepolitikk må vi snakke med helsepersonell, pasienter og pårørende. Skal vi lage en skole for alle må vi snakke med både lærere, foreldre og elever. Vi må slutte å se på politikere som allvitende orakler som vet så mye bedre enn folk flest. Ofte er det sunt folkevett som skal til for å lage gode løsninger.

Tvinger politikerne til å lytte

I Rødts grunnlovsforslag går partiet inn for at alle som har stemmerett ved stortingsvalg på vilkår fastsatt i lov skal kunne fremsette borgerforslag om stortingsbeslutning.

Er det ikke en risiko for at Stortinget vil drukne i borgerforslag og ikke få tid til andre viktige oppgaver?

– Det er det liten grunn til å frykte. Ordningen på kommune- og fylkesnivå har vært evaluert, og ingenting tyder på at innbyggerinitiativ har ført til noen overbelastning på kommunestyre eller fylkesting. Dessuten er det flere andre land som har prøvd ut slike ordninger som vi kan høste erfaringer fra. I Danmark har de prøvd ut en ordning der du kan fremme borgerforslag i Folketinget hvis du greier å samle 50 000 elektroniske signaturer, og i vår ble det bestemt at ordningen skal gjøre permanent. Stortinget må sette rammer og utforme vilkår som gjør gjennomføringen av borgerforslag håndterbar. Men at politikerne i større grad blir nødt til å forholde seg til hva som rører seg i folkedypet, tror jeg bare er bra.

– Som sosialister er vi i Rødt opptatt av folkestyre. Mange av de som sitter på Stortinget har aldri hatt en vanlig jobb i hele sitt liv. Det har skapt en stadig større avstand mellom politikerne og folk flest. Vårt forslag vil ikke løse dette, men det kan være med på å bygge ned noe av denne avstanden, sier Moxnes.

Ingen andre venner enn fjellene

Solidaritet: Fra en demonstrasjon mot den tyrkiske invasjonen av Nord-Syria 12. oktober 2019. Foto: Terje Pedersen/NTB Scanpix.

ROJAVA

Brage Aronsen brage@roedt.no

Det tverrkulturelle folkestyret i Rojava spilte en nøkkelrolle i seieren over terrorgruppa IS. Så ble de latt i stikken av verdenssamfunnet og bombet av NATO-landet Tyrkia. Hva er det egentlig som skjer i det nordlige Syria?

Kort tid etter at Donald Trump annonserte at han skulle trekke de amerikanske styrkene ut av Syria, kunngjorde Tyrkias president Recep Tayyip Erdoğan at han ville invadere det nordlige Syria for å opprette en såkalt «sikkerhetssone». 8. oktober startet invasjonen som så langt har drevet hundretusener på flukt og kostet hundrevis av menneskeliv.

– Erdoğan's uttalte mål er å okkupere 30-32 km innover i Syria for å bosette syriske arabiske flyktninger der. Han har med andre ord en plan for demografisk endring som innebærer at de som allerede bor der blir drevet på flukt, sier Seher Aydar.

Aydar er selv kurder og kom til Norge som tolvåring. I dag er hun første vara for Rødt på Stortinget. Hun mener dramaet som utspiller seg i Nord-Syria handler om tyrkisk nasjonalisme snarere enn om noe ønske om å skape fred og stabilitet.

– Dette dreier seg om det unike forsøket på å bygge et demokratisk samfunn i det kurdiskdominerte Nord-Syria. I tillegg til å hindre kurderne i å oppnå noe form for status, er den tyrkiske invasjonen også med på å hindre at kurdere, arabere, assyrere, armenere og andre folkeslag kan leve sammen. Det tverrkulturelle samfunnet i Rojava er en trussel mot den tyrkiske statens mantra om «en nasjon, et land, et språk, et flagg».

– Det verden er vitne til nå er en kaotisk situasjon med regionale og internasjonale stormakter tungt innblandet. Oppi alt dette er det sivilbefolkninga som betaler prisen for stormaktenes interessekamp.

Frykter «demokratisk smitte»

– President Erdoğan er redd for en politisk smitteeffekt fra den nye demokratiske samfunnsordninga i Nord-Syria. Det er nok den viktigste årsaka til den siste tyrkiske invasjonen, sier Erling Folkvord.

Han er tidligere stortingsrepresentant og bystyrepolitiker, og har drevet solidaritetsarbeid med kurderne i mange år. I dag leder han solidaritetsorganisasjonen Solidaritet med Kurdistan.

Erdoğan ønsker å ta tilbake noe av det

som Tyrkia-allierte IS har tapt etter det første nederlaget i Kobanê. Krigen er et steg videre på veien mot å realisere Erdoğan's drøm om et Stor-Tyrkia slik statsgrunnlegger Atatyrk planla i 1920. Og så bruker Erdoğan krigen for å sikre sin egen makt i Tyrkia. Han står svakt etter at han tapte valget i storbyene, sier Folkvord.

Den tyrkiske invasjonen har vakt sterke reaksjoner, både i Norge og internasjonalt. Mange reiste spørsmålet om hvordan det er mulig at NATO-landet Tyrkia, en av Norges allierte, plutselig gikk til angrep på de som ledet an i krigen mot terrorgruppa IS.

– Verken EU, USA eller de mer enn 50 statene i USA-alliansen ønsker at det nye tverrkulturelle demokratiet i Nord-Syria skal overleve. USA gikk i oktober 2014 inn i en taktisk, militær allianse med kurdiske styrker som forsvarte grensebyen Kobanê mot IS. Samtidig holdt USA fast på den overordna og langsiktige alliansen med Tyrkia for å nedkjempe PKK og all kurdisk organisering rundt PKK. USA ga flystøtte til den første tyrkiske invasjonen i Syria i august 2016, sier Folkvord.

– Både imperialiststatene USA og Russland og statslederne i Syria, Saudi-Arabia, Irak, Iran og Tyrkia ser på tverrkulturelt demokrati og kvinnefrigjøring som farlige trusler mot sin egen makt og kontroll med olje, gass og land.

– Mange mista venner, foreldrene, døtre og sønner i kampene mot IS. Byer som blir rasert kan bygges opp igjen, men 11 000 mennesker mista livet i krigen mot jihadistene. Det er et sår som blir enda dypere av at verdenssamfunnet godtar den tyrkiske okkupasjonen, sier Aydar.

En helt ny samfunnsform

Rojava betyr noe sånt som Vestlandet på norsk, og er betegnelsen på det kurdiskdominerte området nord i Syria, som i september 2013 erklærte seg som en selvstyrt føderasjon. Området omtales gjerne som en de facto autonom region i Syria.

– Rojava er organisert gjennom et nettverk av «felleskap», som er den grunnleggende enheten for demokratisk autonomi. For eksempel er et nabolagsråd dannet av representanter fra alle gatefelleskap innenfor et bestemt nabolag. Samme organisasjonsform gjelder for by og region. Strukturens formål er at ingen skal stå uten et felleskap, og de kommer sammen for å diskutere, ta beslutninger og planlegge nødvendige tiltak, sier Aydar.

– Befolkninga i Rojava har lykket med å bygge en helt ny samfunnsordning basert på lokale valg. Ledervervet i folkevalgte og administrative styringsorgan er delt mellom en kvinne og en mann. Økonomisk blokade fra omverdenen har de sju siste åra voldt dem store problemer. Samtidig har Føderasjonen holdt fast på at de ønsker forhandlinger om ei politisk løsning

1. vara til Stortinget: Seher Aydar. Foto: Ihne Pedersen.

Leder i Solidaritet med Kurdistan: Erling Folkvord. Foto: Kenneth Sortland Myklebust.

med regjeringa i Damaskus. Det er omfattende økonomisk samkvem mellom Damaskus-regjeringa og Føderasjonen. Olje fra Føderasjonen blir igjen raffinert i Hama, den fjerde største byen i Syria, og så fordelt, forteller Folkvord.

– Det er mangfoldet av folkeslag i området som utgjør det demokratiske selvstyret. De bygger sitt folkestyre basert på kvinnefrigjøring, likestilling, og økologi. En av de viktigste erkjennelsene som ligger til grunn for prosjektet er at den sentraliserte maktstrukturen er skyld i mange av problemene med sosial ulikhet og vold. De mener at løsinga ikke er en ny nasjonalstat, men lokalt sjølstyre og demokrati nedenfra, sier Aydar.

Veien ut av krise

Det demokratiske eksperimentet Rojava står nå i fare for å gå til grunne som følge av den tyrkiske okkupasjonen. Folkvord og Aydar mener verdenssamfunnet må gripe inn og legge til rette for en politisk løsning, men at første skritt uansett er å trekke de tyrkiske styrkene ut av Syria.

– Syrian Democratic Council (SDC), det øverste organet i Den demokratiske føderasjonen Nord-Syria, må få plass i de FN-styrte forhandlingene om framtida for Syria. Regjeringa i Damaskus og Føderasjonen må fortsette forhandlingene for å finne fram til ei politisk løsning. Samtidig må USA og andre stater som direkte eller indirekte har ødelagt Syria ta økonomisk ansvar for gjenoppbygginga, uten å stille politiske krav, sier Folkvord.

– Det blir ingen løsning i Syria så lenge Tyrkia fortsetter okkupasjonen. Det er ikke Tyrkia, Russland og USA, men befolkninga i Syria som må få avgjøre sin framtid. Den demokratiske føderasjonen i Nord-Syria representerer en tredje vei for et demokratisk Syria. Forhandlinger uten dem er dømt til å mislykkes.

– Når alle svikter, vender kurderne seg mot fjellene. Mye annet kan endre seg, men fjellene står støtt. Historia har vist at ordtaket om at kurderne ikke har andre venner enn fjellene stemmer godt med virkeligheten. Derfor bør vi jobbe for at solidariteten står like støtt som fjellene, sier Aydar.

Rødt Nyttts julegavetips for

Mímir Kristjánsson
Mamma er trygda

332,-

MÍMIR KRISTJÁNSSON: MAMMA ER TRYGDA

KAGGE, 2019

318.244 mennesker hever uføretrygd i Norge. En av dem er Marit Wilhelmsen. Hun er et trygdebeist, en udetonert bombe under velferdsstaten, en trussel mot alt det vi har kjært. I denne boka forteller sønnen, forfatter, Rødt-politiker og samfunnsdebattant Mímir Kristjánsson, den rørende historien om sin mor. Det er en fortelling om tiår med en alvorlig kreftsyk mamma, om drømmer som brast, en familie som går i oppløsning, om å foreta en klassereise bratt nedover. Varmt, inderlig og ofte humoristisk gir *Mamma er trygda* både en rystende familiehistorie og en innside-skildring av en samfunnsgruppe som ofte omtales, men som sjelden kommer til orde selv.

Kjøp boka på
KAGGE.NO

Andreas
Liebe Delsen

Kjøle

press

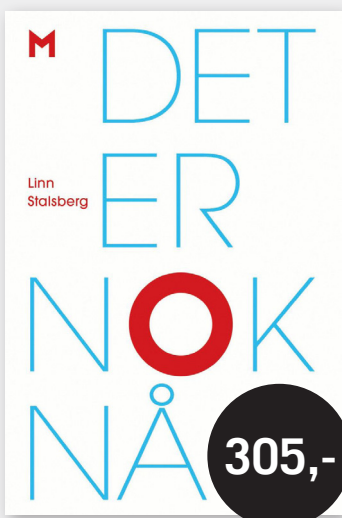
245,-

JOHN S. JAMTLI: SABOTØR - OPERASJON MUSKEDUNDER

CAPPELEN DAMM, 2019

Vi er i Nord-Norge, i 1942. Septemberkvelden er mørk og kald. Med ett stiger ubåten Junon opp av vannet, og 12 spesialsoldater på sabotasjeoppdrag kommer til syne. Lydløst rör de innover fjorden. To engelskmenn, en kanadier og to nordmenn. Målet er kraftverket i Glomfjorden. Operasjon Muskedunder er i gang. Den unge Linge-soldaten Sverre Granlund skal være veiviser. Det er langt fra noen ufarlig jobb. Den actionfylte tegneserien *Operasjon Muskedunder* beskriver historien slik den utspilte seg. Leseren følger sabotørene tett, over fjellet, i tåke og uvær og med fienden i hælene, med utgangspunkt i Sverre Granlunds opplevelser – fra kjentmann i Nord-Norge til den som bar hele operasjonen på sine skuldre.

Kjøp tegneserien på **CAPPELENDAMM.NO**

305,-

LINN STALSBERG: DET ER NOK NÅ

MANIFEST, 2019

Mange av oss sliter med stress og følelsen av å være i en evig konkurranse med andre mennesker. Vi oppfordres til å stadig strekke oss lenger, og selvhjelpsbøker topper bestselgerlistene. Hvorfor føler vi oss ikke bra nok? I 40 år har vi har levd og åndet i nyliberalismen. Psykologene snakker om en «nyliberal psyke», som konsekvens av at vi stadig testes, telles og måles. Når alle problemer skal løses av hver og en alene, i et såkalt fritt marked, blir kollektive løsninger på felles problemer vanskelige. Vi står tilsynelatende maktesløse overfor vår tids største utfordringer: klimakrisen, ulikheten i verden og ensomheten mange kjenner på.

Kjøp boka på på
MANIFEST.NO

300,-

JON SEVERUD, ARNE KLYVE, TROND HOFVIND: MARKEDSFUNDAMENTALISMEN - DE RIKES REVOLUSJON

KAPABEL, 2019

Hvilke krefter selger unna og river ned? Hvor finnes motkrefter? Kan markedsjøringen og destruksjonen stoppes, og hva kan repareres? «Det er sterke, nesten naturgitte krefter som bidrar til at vi får større forskjeller i Norge,» uttalte Jonas Gahr Støre før valget i 2017. Han er ikke alene om resignasjon eller å forsone seg med konkurranseøkonomien. Torgets fellesskap viker for markedsplassens kamp om kunder og profitt. Det nyliberale menneskesynet dominerer. Mennesket fremstilles som egoistisk og individualistisk av natur, med konkurransemani som eneste drivkraft. Mekanisk, stakkarslig, vulgært, banalt, anorektisk og feil, mener forfatterne. Boka tar for seg viktige deler av offentlig sektor som utdanning og helsevesen, post, jernbane, kraftforsyning og luftfart - eksempler på samfunnets sammenknytning og infrastruktur.

Kjøp boka på
KAPABELFORLAG.NO

WEGARD
INGVAR
SOLID
RES PUBLICA

Ny innsikt fra b
økonomi har d
på gamle fores
forestillingen o
om at vi alle ha
mål i alt vi gjør
boka løfter We
fram motsatse
et oppgjør me
egen vinning m
sammen ny ku
er grunnlegger
art. Forfatterne
få konsekvens
politikk og ska
og fellesskap e
naturen. Det er

Kjøp boka på
RESPUBLICA.

deg som liker harde pakker

ANDREAS LIEBE DELSETT: KJØKKENVEIEN

FORLAGET PRESS, 2019

Andreas Liebe Delsett fikk tilbudet mange matentusiaster drømmer om: Ville han jobbe en periode på restaurantkjøkken, lære seg faget, lage mat på virkelig høyt nivå? Andreas så for seg noen måneder i en spennende verden, en enkel snarvei til mesterkokkenes oppskrifter og innsikter. I stedet ble tida ved kjøkkenbenken på Restaurant Stock i Oslo et utmattende og utfordrende møte med en annerledes virkelighet. Kjøkkenveien er en bok om mat, samarbeid, håndverk, gjentakelser, fellesskap, feiltagelser, kunnskap, kjøkkenmaskiner, kreativitet, kjedsomhet og klasse. Andreas Liebe Delsett er program-sjef ved Litteraturhuset i Oslo, tidligere leder i Rødt Oslo og grunnlegger av kunstforlaget Feil Forlag.

Kjøp boka på
FPRESS.NO

HARSVIK OG SKJERVE: HOMO SOLIDARICUS

RES PUBLICA, 2019

biologi, adferdsvitenskap og de siste 50 år snudd opp ned stillinger om mennesket. Særlig om Homo Economicus – ideen at vi er snever egeninteresse som har fått hard medfart. I denne boka har Ingvar Skjerve og Harsvik, *Homo Solidaricus*. Boka tar for seg den gamle tanken om at egoisme og selviskhet må være det rådende. Den setter spørsmål til kunnskap som viser at samarbeid og fellesskap er egenskaper hos oss som viser hvordan dette også må være for hvordan vi diskuterer og lever gode samfunn. Solidaritet er ikke en kamp mot mennesket, men dypt forankret i oss.

NO

EBBA WERGELAND: MED FARE FOR LIV OG HELSE

MANIFEST, 2019

Livene våre styres av hvor lange arbeidsdager vi har, når på døgnet vi jobber, og hvor stor innflytelse vi har på arbeidstida. Arbeidsmedisiner Ebba Wergeland undersøker hvordan arbeidstid påvirker folks liv, helse og evne til å gjøre jobben på en trygg og sikker måte. Wergeland gir konkrete råd om hva som kan gjøres for at problematiske arbeidstidsordninger skal bli forsvarlige. Samtidig tegner hun et større bilde om hvordan vi bør stå sammen for at alle skal få ei arbeidstid å leve med.

Kjøp boka på
MANIFEST.NO

PÅ GJENSYN - 17 NYE SANGER AV RUDOLF NILSEN

PLATESELSKAPET NO. 13, 2019

Jon Arne Corell, Lars Klevstrand, Kari Svendsen, Steinar Ofsdal, Carl Morten Iversen og Moddi har gått sammen om ei ny plate med melodier til Rudolf Nilsens dikt. *På gjensyn* introduserer nye sider ved Rudolf Nilsen: kosmopolitten, satiriker, dagdrømmeren og romantiker. I tillegg til de røde kampdiktene og skildringene av arbeiderklassens kår var Rudolf Nilsen også en av de første store urbane dikterne i norsk litteratur. Skildringene av livet og menneskene på Oslos østkant og kjærligheten til selve byen er et gjengangstema på det nye albumet. *På gjensyn* er et sorgmuntret monument over en av Norges mest avholdte og myteomspunnede diktere. Det er ei omfangsrik, variert og overraskende vakker plate laget av noen av Norges mest solide musikere.

Kjøp plata på
TIGERNET.NO

Nasjonalmuseet: Bygningsarbeid på Vestbanetomten i Oslo, her frå juni 2016. Foto: Jan-Tore Egge/CC.

Sosial dumping ved Nasjonalmuseet

ARBEIDSLIV

Vegard Foseide vegard.t.foseide@gmail.com

Litauiske arbeidarar som bygger det nye Nasjonalmuseet i Oslo har vorte betalt under 100 kroner timen. Byggherren Statsbygg slit med å ha kontroll over byggeplassen for prestisjebygget.

Etter noko usemje om korvidt nokre arbeidarar var ulovleg innleigd eller ikkje, fekk Statsbygg revisjons- og rådgjevingsselskapet KPMG til å lage ein rapport om forholda på byggeplassen. Dette førte til mange avsløringar av dårlege arbeidsforhold. Petter Vellesen er leiar av Oslo Bygningsarbeiderforening (Fellesforbundets avdeling 603), og er ikkje imponert over bygginga av det nye Nasjonalmuseet.

– Vi har sett tilfelle av sosial dumping fleire gonger i denne saka. Og det er store problem her med heile prosessen, ansvarsforholda er så oppstykkka at ein finn ikkje ut kven som eigentleg har ansvaret, seier fagforeiningsmannen.

Vellesen meiner det må gå an å ha kontroll på ein så stor og viktig byggeplass.

– Her har dei elektronisk inn- og utsjekking av arbeidarane, men allikevel er enterpriseforholda så innfløkte at vi ikkje klarte å finne ut kven dei jobba for. Og det klarte heller ikkje Statsbygg. Dei har overlata kontrollen til underleverandørar, og det går jo ikkje, seier Petter Vellesen

Under arbeidet med KPMG-rapporten, reiste revisorar til Litauen, men fekk heller ikkje klarheit i arbeidsforholda til dei litauiske arbeidarane leigd inn frå eit underselskap i det finsk-eigde entreprenørkonsernet Caverion.

– Caverion står på TV og seier at alt er i orden, og at dei eigentleg betaler meir i løn til arbeidsfolka sine, men at det ikkje er skattbare utbetalingar. Vi i foreininga meiner at viss det er sånn det skal vere på norske byggeplassar, med opning for svart arbeid, så må vi protestere. Ein seriøs byggeplass i regi av Statsbygg må vere betre enn dette.

Markus Hansen jobbar som heismontør og er faglig leiar i Rødt. Han meiner avsløringane om sosial dumping gir grunn til bekymring.

– Statsbygg er eit statleg selskap som bygger nytt nasjonalmuseum på vegner av fellesskapet. Likevel har det vist seg at arbeidarane har hatt ulovleg lange arbeidstider, dei har hatt ulovleg låg lønn og har gått på mellombels kontraktar i firmaet som leiger dei ut, noko som ikkje er tillate. Når ikkje eingong tunge, statlege aktørar greier å drive ansvarleg, så seier det mykje om kor ille det står til i byggebransjen.

– Tilfellet Nasjonalmuseet aktualiserer Raudts krav om eit forbod mot bemanningsbyrå. Når det ikkje eingong er mogleg å finne ut kven folk arbeider for, er det sjølv sagt ikkje mogleg å kontrollere at lønningar, arbeidstider og andre tilhøve er i samsvar med norske lover og reglar.

Nav må ha trua på folk

Skandale: 48 personar kan vere uskuldig dømt for trygdesvindel. Foto: Rødt Nytt.

NAV-SKANDALEN

Vegard Foseide vegard.t.foseide@gmail.com

48 personar kan vere uskuldig dømt for trygdesvindel i den såkalla Nav-skandalen. Fleire tusen saker kan vere feilbehandla fordi Nav har tolka reglane feil. No etterlyser fleire eit oppgjør med den såkalla arbeidslinja.

Ebba Wergeland er forskar, spesialist i arbeidsmedisin og tidlegare tilsett i Arbeidstilsyne. Ho kom nyleg med boka *Med fare for liv og helse – uforsvarlige arbeidstider* og hvordan vi avskaffer dem. Ho meiner den eigentlege skandalen er noko meir enn reisereglar.

– Eg skjønar at folk er forferda over at rettsapparatet ikkje følgjer betre med på sitt eige område, det er forståeleg. Men eg trur folk òg reagerer fordi vi no har fått eit lite innblikk i korleis Nav-systemet behandlar trygdesøkarar. Reglane har jo ikkje som formål å gjere folk friske, men å kontrollere folk. Det er jo ikkje noko hjelp at dei som har reist til EØS-land får omgjort straffa. Dei som har behov for å reise til andre land utafor EØS blir framleis straffa.

Minner om metoo

Wergeland meiner Nav-avsløringane kan samanliknast med metoo-rørsla.

– Mange har visst om korleis trygdesøkarar blir behandla. Stortinget har visst. Regjeringa har visst. Journalistar har visst. Men no når det blir synleg, blir folk klare over akkurat korleis dette er. Det er som med metoo, når enkelthistorier fekk merksemd, og offer fekk eigne røyster. Og no har vi ein Nav-skandale på same måte, mange visste at trygdesøkarar blir trakassert av Nav, men folket har ikkje visst før no.

– Tillitsvalte må stille opp saman med medlemmar i møte med Nav og arbeidsgjevarar. Nav vil få folk tilbake til jobb, og har ikkje tid til å undersøke korleis det eigentleg står til med mennesket. Og arbeidsgjevarar har sine interesser. Tillitsvalte må skulerast i arbeidstakarrettar og arbeidsmiljølov. Det er viktig å få med tillitsvalte inn i denne prosessen. Dei som går på fagforeiningsmøter og skriv i avisene, det er få av dei som veit korleis det er vere langtidssjukemeld eller arbeidsledig over lang tid.

– Den bygger på premisen om at folk heller vil gå på trygd enn å jobbe, og den gamle hypotesen om at viss ein tek vekk frå folk pengar, så vil dei få seg jobb. Vi treng ei oppvakning i fagrørsla om kva arbeidslinja, eller mistillitslinja, eigentleg er. Dette er overklassens politikk frå 100-200 år tilbake. Når Erna Solberg og ministrarar frå både Høgre og Ap siterer fattigdomskommisjonar frå 1840, så har vi eit problem. Det same stod i bakgrunnen for Nav-reformen. Det er denne måten å tenkje på arbeidslause på – det gjeld andre enn deg.

Vert ikkje friskare av dårleg råd

Mímir Kristjánsson er Raudt-politikar i Stavangar,

Spesialist i arbeidsmedisin: Ebba Wergeland. Foto: Rødt Nytt.

Forfatter: Mímir Kristjánsson. Foto: Sondre Oldereide Michaelsen.

og har i haust kome med boka *Mamma er trygda*. Han meiner det det verste er at Nav-rettsforfølginga har kunne pågått så lenge.

– Ingen av samfunnets kontrollinstansar greip inn på noko tidspunkt. Verken Stortinget, Nav, forsvarsadvokatane eller pressa. Dette seier jo noko om at desse folka som slit med fleire ting frå før, har grunnleggande problem med rettstryggleik. Historiene deira vart ikkje trudd på, verken i rettssalen eller elles i samfunnet.

Han er einig med Wergeland i kritikken av arbeidslinja.

– Eg trur alle som har prøvd å få noko frå Nav, har møtt mistilliten. Og den kjem frå toppen og ned, frå politisk hald. Eg trur det byrjar med ein delvis godt meint idé om å halde utgiftene nede, der færre skal på trygd og fleire skal jobbe. Men dei formene dette får, blir forfølging av dei som er svakast i samfunnet. Du ser utsegnene frå høgresida, Nav og til og med frå Arbeidarpartiet – det blir skapt eit inntrykk av at Nav-arane må skjerpe seg og «stå opp om morran». Både trygd og arbeidsavklaringspengar er sjølvforskyldt, du treng liksom berre ein god life coach for å kome deg ut i jobb.

– Kutt i stønad skal få deg friskare og meir klar til jobb. Det er jo bodskap på linje med det Snåsamannen og sjaman Durek har å by på. Når folk seier Noreg har nokre av verdas mest generøse trygdeordningar, så bør vi vere stolte av det. Politikarar må ikkje seie at dette berre er eit problem.

Forfatter: Tharaniga Rajah. Foto: Oda Berby.

FORFATTARPORTRETT

Åsne Hagen asne.hagen@gmail.com

Lukta av roser og bensin spora Tharaniga Rajah til å skrive ein roman om folkemord i Noreg.

Romanen *Det er lenge til skumring* er blitt skildra som ein samisk dystopi, og kom ut på Samlaget i 2018. Premissen i boka er at den samiske befolkninga blir utsett for etnisk utreinsking og svarar med å opprette ein ny samisk stat. Hovudpersonen Raisa gjer alt for å holde dottera trygg i det nye tilværet, men er sterkt prega av tida i konsentrasjonsleir.

– Eg vil at lesaren skal oppleve boka med kjenslene. Det er ei brutal bok, men eg trur det er vanskeleg å forestilla seg kor brutalt krig er utan å ha opplevd det sjølv. Boka er både ei samfunnsutforskning og ei utforskning av kva som skjer med eit menneske som har opplevd det verste.

Med fartstid frå afrikanske og asiatiske studiar har Rajah funne mykje å ta av i arbeidet med å skildre krigføring, nasjonsdanning og politisk vald. Mellom anna har ho komprimert historia bak Israel-Palestina-konflikten til eit par år og lagt forteljinga om Raisa over dette rammeverket. Den blodige historia til Sri Lanka spøkar òg i bakgrunnen.

– Eg er tamil. Og eg er heldig som ikkje opplevde krigen sjølv, sidan eg har vakse opp her i Noreg – men eg har alltid hatt krigen i bakhovudet. Det var folkemord mot tamilar frå singalesarar på Sri Lanka, og det var borgarkrig i tretti år. Rasismen som stikk djupt i samfunnet er ein viktig føresetnad i romanen til Rajah.

– Alt eg skriv handlar om rasisme. Eg klarar ikkje å la vere, eg har ikkje råd til å ikkje skrive om rasisme.

– Har me framleis eit bilde av vårt eige land som humanitær stormakt, når me ikkje eingong hentar norske ungar ut frå leir i Syria? Det glansbildet av Noreg er uansett litt rart for meg som er brun. Noreg gir bistand og prøver seg med heller mislykka fredsmekling, men det er mykje rasisme her. Medan somme har blitt mindre rasistiske, har andre blitt meir rasistiske. Det har blitt meir polarisert, seier Rajah.

Rause eller skjerma?

Opphavet til romanen er nært knytt saman med 22. juli 2011.

– Det var jo veldig spesielt å vere i Oslo på denne tida. Eg jobba på Tveita og pleidde å ta t-bana frå Stortinget. Ei stund etter angrepet kunne ein jo

ikkje det, då tok eg bana frå Nationaltheatret i staden. Dei første dagane og vekene etter rosetoget lukta det roser på gata, men kvar gong bana passerte under Stortinget lukta det bensin. Det tosidige fekk meg til å tenke.

– Me var veldig opptekne med at nordmenn var det folkeslaget som gjekk i rosetog etter terroren. Men kva om me blei bomba kvar einaste veke? Ville me framleis vore like rause? Det er ikkje nødvendigvis folka som er så annleis her enn elles i verda, det er heller situasjonen.

Boka svirra i hovudet eit par år før Rajah tok til å skrive teksten. Ho leika med ulike scenario for krig i Noreg og Norden før ho landa på ei historie der samar og Sápmi som samisk land står sentralt. Noko losna med dette grepet, som set nytt og underleggjerande lys på statlege norske overgrep mot det samiske folket:

– Du får ei djupare forteljing, det er så mykje som ligg der – ei forferdeleg historie som me ikkje forholdt oss til, fastslår Rajah.

Til Sápmi

Under researchen til boka har ho reist rundt i Sápmi og blitt kjent med folk. Ho har òg tilbrakt mykje tid på Nasjonalbiblioteket.

– Det er påfallande kor lite som finst om samar og Sápmi, særleg på norsk. Det er til dømes få som har høyrte om Finnmark, det som var landet til samane i middelalderen og som dekte store delar av Austlandet, Trøndelag og områda heilt i nord. Det er ei oppfatning av at samane berre har halde seg nord for polarsirkelen. Nokre trur òg at dei har kome hit seinare enn nordmenn.

Mangelen på kunnskap om det samiske er talande i seg sjølv:

– Det har nok vore bevisst frå norske styresmakter, spesielt når du ser på dette med fornorsking. Mange veit at samar har blitt utsette for undertrykking. Men det er ikkje alle som veit at små barn blei tekne frå foreldra, plasserte på institusjon og nekta å snakke det einaste språket dei kunne.

Forfattaren frå Moi i Rogaland har sjølv erfart å misse eit språkleg anker.

– Då eg starta på skulen slutta eg å snakke tamilsk, for eg ville vere norsk. I mange år snakka eg ikkje morsmålet mitt. Det er vanskeleg å forstå kor vondt det er om ein ikkje har gjort det sjølv. Det første språket er viktig for oss, det er det me tenker i. Utan språket misser ein på ein måte seg sjølv òg.

Nynorskforfattaren Rajah har elles lite til overs for det siste grepet til regjeringa om å fjerne sidemålskarakteren i 8. og 9. klasse og dei to første åra på vidaregåande.

– Me veit at det å lære seg eit språk gjer ein

smartare. Den kunnskapsfrykta ein del har for nynorsk er uklok. Men ærleg tala, denne regjeringa køyrer Noreg til hundane.

Underslår kolonihistorie

Når det gjeld kolonihistoria vår, meiner Rajah at Noreg aldri har tatt eit skikkeleg oppgjær med den.

– Me har jo deltatt i den transatlantiske slavehandelen, og me har kolonisert Sápmi. Men me har bygd opp eit narrativ om dette vesle landet og at me, Noreg, har blitt kolonisert av danskane og svenskane og okkupert av tyskarane, ikkje sant?

– Noreg har prøvd å gjere samar usynlege og ubetydelege. Samar er så like nordmenn å sjå til at dersom du tar frå dei alle kjenneteikn har du på eit vis utsletta eit heilt folk. Den samiske poeten Áillohaš seier det slik: «Verkeleg høgt utvikla statar gjennomfører folkemord utan blod, utan fysisk vald.»

Rajah påpeiker at urfolk lever farleg også i 2019.

– Regjeringar går gjerne hardare fram mot urfolk enn mot andre minoritetar. Urfolk har rettar til land, såleis blir det konflikt. Dette skjer i Noreg òg. Hellige fjell blir til gruver og reinbeiteområde blir til vindmølleparkar, samstundes som reineigarane får beskjed om å slakte flokkane sine fordi det ikkje er nok land. Om det blir umogleg å halde på med reindrift, forsvinn ein viktig del av samisk kultur.

Fakta er ikkje nok

Skjønnlitteraturen har ei viktig rolle i politisk mobilisering, meiner Rajah.

– Forsking viser at det å lese skjønnlitteratur aukar empatien. Kjenslene må med dersom me skal endre noko, det er ikkje nok med berre fakta. Høgresida har skjont det, dei veit kva dei skal spele på.

Sjølv om det finst politisk litteratur i Noreg, synest Rajah det er lite samanlikna med land som Sverige og Frankrike. Ho trur likevel dette er i ferd med å snu.

– Tante Ulrikkes vei, Dette livet eller det neste og Eg snakkar om det heile tida – dette er bøker som lar majoriteten sjå andre med eit nytt og varmare blikk. Og me må ikkje berre lese vestleg samtidslitteratur, me må lese frå heile verda. Rajah trur pengar har mykje å seie for kven som skriv og kven som blir forfattarar – og såleis òg kven som er underrepresenterte i bokhyllene.

– Dersom du er fødd fattig eller med arbeidarklassebakgrunn, har du eit større behov for økonomisk tryggleik. Ein del med foreldre frå andre land hamnar òg i denne kategorien, av di det tek tid å etablere seg i eit nytt land. Det er ikkje spesielt rart om du vel yrke som gir deg stabil inntekt.

Det er lenge til skumring

Tharaniga L. Rajah

Samlaget

Vil ha folkeretten inn i norsk lovgivning: Stein Gulbrandsen. Foto: Birgit Dannenberg/Fagforbundet.

Fagforbundet vil ha lov mot varer fra okkupert jord

Byrådet i Oslo vil boikotte varer og tjenester som er produsert på okkupert jord. Nå ønsker Fagforbundet en nasjonal lov mot omsetning av okkupasjonsvarer.

I byrådsrklæringen heter det at byrådet vil: «Utrede handlingsrommet som finnes i anskaffelsesregelverket for å ikke handle varer og tjenester som er produsert på område okkupert i strid med folkeretten av selskaper som opererer på tillatelse fra okkupasjonsmakten». Fagforbundet ser imidlertid til en ny irsk lov når de foreslår forbud mot import og salg av varer, tjenester og ressurser fra okkuperte områder. Den irske loven vil ramme handelsvarer fra blant annet de israelske bosettingene, okkupert Vest-Sahara og Krim-halvøya. Loven forventes å bli vedtatt i desember.

– Fagforbundet vil ha et lovforbud mot å handle med okkupasjonsvarer. Vi mener det er å ta folkeretten inn i norsk lovgivning, sier Stein Gulbrandsen fra Fagforbundet til Rødt Nytt.

– Vi mener Oslos vedtak er bra og forutsetter at det konkluderes med at Oslo kan følge folkeretten.

Brage Aronsen brage@roedt.no

Krise: 70 millioner mennesker er på flukt i verden. Foto: NRC/Sam Tarling.

Flyktningkrise ikke over

Europarådets kommissær for menneskerettigheter Dunja Mijatovic slår alarm etter å ha besøkt de greske øyene Lesbos, Samos og byen Korint. Hun beskriver situasjonen på de greske øyene og byen på nordsiden som «på randen av katastrofe». Leder i Antirasistisk og minoritetspolitisk utvalg i Rødt, Linn Victoria Sirnes, mener Norge bør ta en større del av ansvaret for verdens flyktninger.

– Ifølge FNs høykommissær for flyktninger, UNHCR, har over 42.010 personer krysset Egeerhavet fra årsskiftet. Bare til den greske øya Lesbos, har det ankommet 16.000 personer i år, sier Linn Victoria Sirnes til Rødt Nytt.

– Norge har tidligere vist at vi både har hjertekom og kapasitet til å ta imot mennesker på flukt. I stedet for å bidra med en ny Berlinmur, burde Norge være en pådriver for at europeiske land tar et felles ansvar for flyktningene. I årets statsbudsjett videreføres antallet kvoteflyktninger på 3000, som også skal inkludere relokaliserte flyktninger. I en situasjon der over 70 millioner mennesker er på flukt i verden, er det skammelig at Norge ikke tar imot flere.

Brage Aronsen brage@roedt.no

Amerikansk sosialist: Bernie Sanders. Foto: Gage Skidmore/CC.

Sanders på veg til å bli demokratenes kandidat

Når demokratenes primærvalg starter 3. februar i Iowa kan det ende med den første sosialistiske presidentkandidaten noensinne.

Reidar Strisland arbeider i Rødt og er forfatter av boka Bernie Sanders og det nye USA. Han mener den 78 år gamle senatoren stadig er en sannsynlig presidentkandidat.

– Bernie Sanders ligger godt an til å kunne vinne Demokratenes primærvalg. Han kjemper mot Elisabeth Warren om andreplass i konkurransen. Foran ligger tidligere visepresident Joe Biden. Bidens problem er at han ser ut til å gjøre det dårlig i de første delstatene der det er valg, og han sliter med å samle inn penger. For Sanders er det motsatt. Han samler inn mest penger og gjør det bra i de første delstatene. Det er et godt utgangspunkt for framdrift videre i primærvalget, sier Strisland.

– Sanders er eneste sosialisten i racet. Det ser du på forslagene hans som går utover klassiske rammer. For det første har han en utenrikspolitikk som handler om å stoppe krigene, få et mindre militære, for å få slutt på at IMF presser

USA-ekspert: Reidar Strisland. Foto: Ihne Pedersen.

kuttpolitikk på fattige land. I klimapolitikken har han foreslått en pakke fem ganger større enn noen annen kandidat, som skal skape 20 millioner nye jobber, og der kraftproduksjon skal nasjonaliseres. Han har også foreslått radikale grep for å sikre arbeidsfolk mer innflytelse og eierskap over arbeidsplassene sine. Slike forslag er noe helt nytt i amerikansk politikk, og bereder grunnen for mer sosialisme i USA.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

Fordømmer kuppet i Bolivia

Leder i internasjonalt utvalg i Rødt, Marie Sørhaug, er svært bekymra for situasjonen i Bolivia etter kuppet mot Evo Morales' regjering søndag 10. november.

Bolivia avholdt 20. oktober presidentvalg med observatører fra Organisasjonen av amerikanske stater (OAS) og EU tilstede. Valget fant sted i en atmosfære preget av sterk polarisering, men ble gjennomført i rolige og ryddige former. De offisielle resultatene viste at Evo Morales vant over motstanderen Carlos Mesa.

– Carlos Mesa og lederen for den høyre-radikale opposisjonen, Luis Camacho, fremsatte beskyldninger om valgfusk allerede før opptellingen var fullført. Evo Morales ba alle parter vente med å trekke endelige konklusjoner til rapporten fra OAS forelå. OAS mener i sin foreløpige rapport at det kan ha funnet sted uregelmessigheter i forbindelse med opptellingen. Regjeringen tilbød opposisjonen å utlyse nyvalg og i fellesskap sette ned en ny valgkommisjon, forklarer Sørhaug.

– Dette ble møtt med et statskupp, der militæret tvang landets lovlige regjering til å gå av. Under

Leder i internasjonalt utvalg: Marie Sørhaug. Foto: Ihne Pedersen.

og etter kuppet har den ekstreme høyresiden, som nå er i ferd med å ta makten, systematisk angrepet og forfulgt folkevalgte, urfolksbevegelsen, fagorganiserte og kvinneorganisasjoner som støtter den lovlige valgte regjeringa til Evo Morales.

– Rødt forventer at regjeringa fordømmer kuppet og gjør det den kan for å bidra til en fredelig løsning som gjenoppretter demokratiet og rettsstaten i Bolivia, sier Sørhaug.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

Krever handling: Fra Klimabrolet i Kristiansand 30. august 2019. Foto: Lars Verket.

Klimarabatt vil gi mer rettferdig avgiftspolitik

– Vi foreslår at alle som tjener mindre enn 600.000 kr skal få utbetalt klimarabatt. Det er viktig at alle skal kunne leve miljøvennlig, uavhengig av hvor man bor eller hvor stor lommeboka er, sier Rødt-leder Bjørnar Moxnes.

– Vi øker CO₂-avgiften kraftig i vårt alternative statsbudsjett og gjør det dyrere å fly langt, fordi store utslipp må koste. Men for å unngå at miljøpolitikken blir urettferdig bruker vi økte inntekter til å betale tilbake til alle med gjennomsnittlig og lavere inntekt. Altså en klimarabatt for folk flest. Slik kan vi få ned både utslippene og forskjellene, sier Rødt-lederen. Modellen er inspirert av det man i Danmark har kalt en «grønn sjekk». Rødt ønsker å rette tilbakebetalingen mot folk med ingen, lav eller middels inntekt, for å sikre at ordningen er rettferdig.

– Vi foreslår at alle som tjener mindre enn 600.000 skal få utbetalt klimarabatt. Vår modell vil gi omlag 1000 kroner hver til personer med under 600 000 i inntekt, og 1400 kroner til de som tjener under 250 000. Vi foreslår også et

Rødt-leder: Bjørnar Moxnes. Foto: André Løyning.

barnetillegg på 300 kroner per barn, sier Moxnes. Moxnes understreker at de også vil se om ordningen kan lages slik at folk i distriktene kan få litt mer enn folk i byene.

– Klimarabatten er et godt forslag fordi det er viktig at miljøpolitikken er rettferdig. Vi må sørge for at folk i distriktene, ansatte i industrien og de med lav inntekt ikke betaler en urimelig stor del av regninga. Det ville ikke være rettferdig, for det er ikke der hovedansvaret for klimaproblemene ligger, sier Moxnes.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

Kraftig økning i lønnsforskjeller: De på toppen drar fra

En fersk rapport skrevet av forskere i Fafo og ved Universitet i Oslo viser at lønnsforskjellene i Norge stadig øker kraftig. – Rapporten viser framveksten av Forskjells-Norge, sier nestleder i Rødt, Silje Josten Kjosbakken.

I rapporten *Lønn, kjøpekraft, fordeling og velferd 2000-2018*, som var bestilt av Fellesforbundet til deres landsmøte i oktober, vises det at reallønnsveksten flates ut. Mellom 2000 og 2010 var den årlige reallønnsveksten i gjennomsnitt på 2,5 prosent, mens den fra 2010 har ligget på 1,2 prosent. Videre bekrefter rapporten et annet bekymringsverdig utviklingstrekk, nemlig at de høyest lønnede drar fra resten.

– Forbundsleder i Fellesforbundet, Jørn Eggum, sier denne utviklinga er et av våre største problemer som samfunn. Det er vi i Rødt helt enig i. Når reallønnsveksten flater ut og en stadig større del av overskuddet hentes ut av de høyest lønnede er det klart at forskjellene vokser. Det vil hele samfunnet tape på. Derfor er og blir kampen mot Forskjells-Norge vår hovedprioritering, sier Kjosbakken.

Rødt-nestleder: Silje Kjosbakken. Foto: Ihne Pedersen.

– Når de lavest lønnede sakter akterut i lønnsutviklingen, og vi i tillegg utsettes for et skatteregime som straffer de som har minst og belønner de rikeste, bør alarmen gå både i fagbevegelsen og hos partiene på venstresida. Arbeiderbevegelsen har vist oss at fellesskap fungerer. Det er arbeidsfolk i fellesskap som har kjempa fram og bygget den norske velferdsstaten. Det er denne arven vi står i fare for å miste som følge av økte forskjeller.

Brage Aronsen
brage@roedt.no

Vant fram: Sykehusansatte får framover pensjon fra første krone. Foto: Brage Aronsen.

Vant fram med pensjon fra første krone

Vårens sykehusstreik endte til slutt med seier for de ansatte etter at konflikten ble behandlet i Rikslønnsnemnda i begynnelsen av november. Sykehusstreiken ble avsluttet ved tvungen lønnsnemnd. Dermed ble konflikten sendt videre til Rikslønnsnemnda, som måtte ta stilling til spørsmålet om grensa for pensjonsopptjening. Ansatte med stillingsprosent under 20 har til nå ikke fått opptjening i pensjonsordningen. Dette opphevet Rikslønnsnemnda i begynnelsen av november.

– Jeg er gledelig overrasket over kjennelsen. Samtidig var det et velbegrunnet krav. Det er en stor seier for oss, og vi må takke alle som har stått på og streika. De har gjort en flott jobb, sier forhandlingsleder i LO Stat, Øystein Gudbrands, til nettstedet Fri Fagbevegelse.

LO Stat peker på at de som var rammet av denne 20-prosentgrensa var kvinner og lavtlønte.

– Nå får også disse pensjon, sier Gudbrands. Rikslønnsnemnda delte seg i et flertall på tre og mindretall på to. Flertallet vurderer kravet om pensjon slik:

– Tapet for den enkelte som innehar en stilling under 20 %-grensen, er potensielt stort. En oppheving av minstegrensen er videre konsistent med utviklingen i trygdesystemet generelt, med en fjerning av besteårsregelen i folketrygden og økt vekt på opptjening gjennom livsløpet.

Brage Aronsen brage@roedt.no

Krise: 11 000 forskere advarer om klimakrise i nytt opprop. Foto: Pixabay.

Forskere slår klima-alarm

Over 11 000 forskere fra 153 land har signert oppropet som advarer om klimakrise. Det skriver nettstedet forskning.no. Oppropsteksten er publisert i tidsskriftet *BioScience* i forbindelse med at det er 40 år siden den første globale klimakonferansen i Genève i 1979. Allerede da var det enighet om at noe måtte gjøres.

«Til tross for 40 år med globale klimaforhandlinger så har vi, med få unntak, drevet på som vanlig,» heter det i oppropet.

«Klimakrisen har kommet og akselererer raskere enn de fleste forskere forventet. Den er mer alvorlig enn antatt, den truer naturlige økosystemer og menneskehetens skjebne.»

Blant tegnene som beskrives som «dypt foruroligende» trekker forskerne frem befolkningsvekst og et økende antall drøvtyggere. Videre pekes det på at utslippene av klimagasser øker, stadig flere reiser med fly og at forbruket av olje og kull øker. Nasjonenes bruttonasjonalprodukt øker også, noe som betyr fortsatt økt økonomisk vekst, og dermed mer bruk av ressurser.

Brage Aronsen brage@roedt.no

ANNONSE:

Gi en julegave til Rødt Nytt

Bruk kontonummer 7874.05.56478

Hver utgave av Rødt Nytt deles ut på gater og torg over hele landet. Men å lage avis er dyrt. Derfor ber vi ydmykt alle mottakere om et lite bidrag, så vi kan fortsette å spre informasjon om kampen mot Forskjells-Norge. Dersom du ønske å støtte avisa kan du donere en valgfri sum til kontonr: 7874.05.56478. Intet bidrag er for stort, intet for lite!

RØDT.NO/RODT-NYTT

HVA SKJER?

30. november KLASSEKAMPENS JULEMESSE

Teatersalen i BULs lokaler,
Rosenkrantzgate 8, Oslo.
kk-venner.no/julemessa

7. desember PÅ GJENSYN MED RUDOLF NILSEN

Cosmopolite Scene, Oslo.
cosmopolite.no

12. desember VAKE FOR DET BRITISKE VALGET

Kulturhuset, Youngs gate 6.
klassekampen.no

12. desember LOS ORGANISASJONS- KONFERANSE

Sørmarka. lo.no

31. januar - 2. februar TRONDHEIMS- KONFERANSEN 2020

Scandic Lerkendal, Klæbuveien 127.
loitronheim.no

Tips oss om aktuelle arrangementer!
Send en e-post til brage@roedt.no.

ANNONSE:

Få med deg siste nummer av Gnist!

*Det annet kjønn – 70 år og fortsatt viktig //
Feministisk praksis // Hvorfor kom
aldri #MeToo til Afrika?*

Abonner på Gnist
100 kr for et år

Send mail til
gnist@marxisme.no
for bestilling.

Eller kjøp nummeret
på www.marxisme.no

ANNONSE:

GI ETT ÅR MED GNIST I JULEGAVE

Den perfekte gaven til en som ønsker seg
mer innsikt i politikk, marxisme og historie.

100 kr for et år

Send mail til gnist@marxisme.no
for bestilling.

ANNONSE:

SOLIDARITET MED KURDISTAN

Solidaritet med Kurdistan er en partipolitisk nøytral medlemsorganisasjon, som organiserer solidaritetsarbeid med det kurdiske folket. Vi jobber for grunnleggende demokratiske, sosiale og nasjonale rettigheter i alle deler av Kurdistan.

Bli medlem

Ordinært medlemskap: 250 kroner
Elever/studenter, trygdede og arbeidsløse: 100 kroner

solidaritetmedkurdistan.no

Bli medlem i Rødt!

Send sms med «Rødt [navn] [din e-post] [din adresse]» til 2090 eller se roedt.no/innmelding

fb.me/roedt

[@raudt](https://twitter.com/raudt)

[@stemroedt](https://www.instagram.com/stemroedt)

Følg oss i sosiale medier for å oppdage mer om Rødt, få svar på det du lurer på og dele med vennene dine.

